

Motion till riksdagen 2023/24:504

av Anna Starbrink (L)

Stärkt frihet för hbtqi-personer i Uganda

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för sina kontakter utomlands, inte minst med Uganda, ska stärka arbetet för hbtqi-personers rättigheter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att hbtqi-personer från Uganda som söker asyl i Sverige måste kunna få en fristad här och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många viktiga steg har tagits för att stärka hbtqi-personers rättigheter i vårt land. Men ändå finns mer att göra när det gäller exempelvis transpersoners frihet och för att bekämpa människors utsatthet och diskriminering. Redan vunna segrar kan glida oss ur händerna och utvecklingen i vissa andra länder förskräcker. Vi får inte begränsa oss till ett snävt svenskt perspektiv. Vi kan konstatera att utvecklingen går åt helt fel håll i några delar av världen.

Uganda införde under våren 2023 bland världens strängaste lagar mot homosexualitet, där även dödsstraff ingår. Även personer som arbetar för att stärka hbtqi-personers rättigheter riskerar stränga straff. Och varje vän och familjemedlem är skyldig att rapportera hbtqi-personer till myndigheterna. Situationen för ugandiska hbtqi-personer är fruktansvärd. Förutom att de kan dömas till långa fängelsestraff eller döden, har också klimatet i samhället påverkats mycket negativt. Den aggressiva hatretoriken från politikernas och kyrkornas sida leder till ett utbrett våld mot hbtqi-personer.

Många ugandiska hbtqi-personer har varit tvungna att fly till följd av det extremt hårda klimatet. Flyktingar har även kommit till Sverige. Men härifrån riskerar de nu att utvisas. Hbtqi-personers utsatthet behöver särskilt beaktas i flyktingpolitiken, men idag tycks lagstiftningen tillämpas på ett orimligt och för asylsökande hbtqi-personer negativt sätt. RFSL har i en granskning av över 2 000 asylfall under perioden 2012–

2020 visat att rättsprövningen inte är enhetlig. Identiska sakomständigheter kan bedömas helt olika av två domstolar eller olika asylprövningsenheter hos Migrationsverket. Enligt granskningen förekommer också stereotypa antaganden om hbtqi-personer som läggs till grund för avslagsmotiveringar.

Eftersom dagens hantering av hbtqi-personers asylprövning inte fungerar behöver lagstiftningen ses över så att hbtqi-personer som riskerar förföljelse får rätt till asyl i Sverige och att utvisningar till Uganda stoppas. Den asylsökandes självidentifikation bör vara utgångspunkt när asylärenden för hbtqi-personer utreds, prövas och bedöms.

I flera länder utanför EU är situationen för hbtqi-personer mycket allvarlig. I 64 länder i världen, främst i Afrika, mellanöstern och Asien, är homosexualitet och transpersoner förbjudna. Flera av dessa får bistånd från Sverige och är beroende av förmånliga handelsavtal med EU. Det gör det möjligt att ställa krav. Bistånd och annan hjälp till länder måste komma med krav på respekt för mänskliga rättigheter. Uganda som stat är dock inte en direkt mottagare av svenskt bistånd, men Sverige måste ändå ta varje tillfälle att med skärpa fördöma den nya lagen och driva på för mänskliga rättigheter för hbtqi-personer även i Uganda.

Friheten att forma sitt liv och älska vem man vill ska vara en mänsklig rättighet för alla, och Sverige kan vara en viktig aktör i ord och handling för att stärka hbtqi-personers rättigheter i världen.

Anna Starbrink (L)